

ES BĒRNU LĪDZDALĪBAS PLATFORMA

#EUChildParticipation
#EUChildGuarantee

BĒRNU NABADZĪBAS CIKLA PĀRVARĒŠANA

EIROPAS GARANTIJAS
BĒRNIEM STIPRINĀŠANA

BĒRNU VERSIJA

PAR KO IR ŠĪ BROŠŪRA?

Eiropas Savienība (saīsināti ES) ir 27 valstu grupa, kas sadarbojas. ES vēlas nodrošināt bērniem labu dzīvi.

Ikviens bērns un jauniešis ir pelnījis atbalstu, drošību un iespējas, kā arī tiesības paust savu viedokli lēmumos, kas ietekmē viņa dzīvi.

Eiropas Garantija bērniem ir ES valstu plāns, kā palīdzēt bērniem, kuriem vajadzīgs atbalsts ar mērķi sniegt viņiem labākas izredzes uz labu nākotni.

Šī brošūra ir paredzēta bērniem un jauniešiem, kuri vēlas uzzināt vairāk par šo plānu, kā tas nesen ir uzlabots un kā tas palīdz apkarot nabadzību.

Vairāk nekā 41 000 bērnu pauda savu viedokli ES Bērnu līdzdalības platformā, lai palīdzētu sagatavot šo plānu.

Ar * apzīmētie vārdi un frāzes ir izskaidrotas brošūras beigās.

1. KĀPĒC ŠIS PLĀNS IR VAJADZĪGS?

katram bērnam vajadzētu būt taisnīgām iespējām dzīvē.

Daži bērni un ģimenes saskaras ar finansiālām grūtībām, kas nozīmē to, ka:

- > trūkst tādu svarīgu lietu kā pārtika, apģērbs, mācību materiāli vai nav drošas un siltas vietas dzīvošanai;
- > ir mazāk iespēju kopā ar citiem bērniem piedalīties aktivitātēs, piemēram, sporta vai mākslas jomā;
- > ir grūtāk gūt panākumus skolā, un tas var ietekmēt visu bērna dzīvi un pat nākamo paaudzi.

Neviens bērns nav vainīgs, ja viņš piedzimst nabadzīgā ģimenē, tāpēc tas ir jālabo.

Atbalsts nelabvēlīgā situācijā esošiem bērniem sniedz labumu visai sabiedrībai, jo palīdz bērniem pilnībā izmantot savu potenciālu, atrast labu darbu kā pieaugušajiem un sniegt ieguldījumu sabiedrībā.

Lai aprakstītu minētās situācijas, Eiropas Savienībā izmanto vārdus “bērna nabadzība”* vai “pakļautība nabadzības vai sociālās atstumtības riskam”*. Eiropas Savienībā 2025. gadā gandrīz katrs ceturtais bērns bija pakļauts nabadzības vai sociālās atstumtības riskam.

ES valstis vēlas to mainīt un līdz 2030. gadam palīdzēt vismaz 5 miljoniem bērnu izkļūt no nabadzības vai sociālās atstumtības.

- > Eiropas Garantija bērniem jau ir palīdzējusi daudziem bērniem:
 - vēl 600 000 bērnu visā ES varēja piedalīties skolas aktivitātēs, piemēram, sporta nodarbībās vai skolas ekskursijās;
 - Nīderlande nodrošināja bezmaksas maltītes skolā lielākam skaitam bērnu, tostarp daudziem nelabvēlīgā situācijā esošiem bērniem;
 - Polija ir izveidojusi bērnu aprūpes centrus daudzviet, kur iepriekš tādu nebija.
- > Taču bērni, organizācijas un eksperti apgalvo, ka ir jādara vairāk
- > Mērķis ir nodrošināt, lai ikvienam bērnam būtu pieejams viss nepieciešamais, lai viņš augtu vesels, drošībā un justos piederīgs.

Plāns sniedz idejas ES valstīm darbībām, kas jāveic, lai panāktu izmaiņas vai uzlabojumus, un palīdzētu rast finansējumu un citus resursus, lai valstis to varētu īstenot.

2. KAM VAJADZĪGA PAPILDU PALĪDZĪBA?

daži bērni saskaras ar lielākām problēmām nekā citi, un viņiem būtu jāsaņem papildu palīdzība, kad tā ir vajadzīga.

Garantija bērniem ir paredzēta, lai palīdzētu bērniem, kuri saskaras ar finansiālām grūtībām, taču tā piedāvā atbalstu arī citām nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, piemēram:

- > bērniem ar invaliditāti;
- > romu bērniem*;
- > bērniem alternatīvā aprūpē*;
- > bērniem, kuriem nav kur dzīvot vai kuri dzīvo nedrošos mājokļos;
- > bērniem, kuri ir piederīgi etniskai vai reliģiskai minoritātei;
- > jauniešiem, kas pamet alternatīvo aprūpi un sāk dzīvot patstāvīgi.

3. JAUNAS ES DARBĪBAS

Turpinās darbs, lai turpmākajos gados labāk atbalstītu bērnus.

Dažas idejas ir šādas:

- > uzzināt no bērniem un ģimenēm, kas palīdzētu vecākiem atrast darbu (piemēram, labāks bērnu aprūpes atbalsts, kad vecāki strādā);
- > jauni projekti bērnu aprūpes, izglītības, sporta, kultūras un iekļaušanas jomā;
- > meklēt veidus, kā sniegt lielāku finansiālo atbalstu ģimenēm ar bērniem;
- > kopā ar UNICEF izveidot psihoemocionālās veselības un labbūtības rīkkopu* ar vienkāršām rokasgrāmatām, darbībām un idejām, lai cilvēkiem palīdzētu izprast psihoemocionālo veselību un zināt, kā saņemt palīdzību;
- > izveidot mentorēšanas* shēmas to bērnu atbalstam, kuriem var būt vajadzīga papildu palīdzība;
- > palīdzēt skolām un pakalpojumu sniedzējiem labāk atbalstīt romu bērnus;
- > Garantijas bērniem kartes* izmēģināšana, lai bērniem un ģimenēm būtu vieglāk saņemt palīdzību;
- > ciešāk sasaistīt Garantiju bērniem ar Garantiju jauniešiem, lai atbalsts turpinātos arī tad, kad bērni kļūst vecāki;
- > piedāvāt lielāku atbalstu pilsētām, reģioniem un vietējām organizācijām, kas strādā ar bērniem.

4. LIELĀKS ATBALSTS ĢIMENĒM

bērniem klājas vislabāk, ja viņu ģimenēm ir vajadzīgais atbalsts.

Kad ģimenes saņem vajadzīgo atbalstu, bērni var augt veselīgāki, labāk mācīties un justies drošāki. Ja bērnībā trūkst atbalsta, vēlāk dzīvē bieži vien ir vajadzīgs lielāks atbalsts veselības aprūpes, mājošanas un citu sociālo pakalpojumu jomā.

Mērķis ir panākt, ka:

- > vecākiem un aprūpētājiem ir stabils, labi apmaksāts darbs un pietiekami daudz naudas ikdienas vajadzībām, piemēram, pārtikai, mājoklim, apģērbam, transportam un skolas piederumiem;
- > ir pieejama bērnu aprūpe un pirmsskolas izglītība, lai vecākiem un aprūpētājiem, īpaši mātēm, būtu vieglāk strādāt vai mācīties;
- > ja ienākumi no darba nav pietiekami, ģimenes var saņemt bērna vai ģimenes pabalstus* un citu papildu atbalstu, kas tām vajadzīgs.

5. LABĀKI PAKALPOJUMI BĒRNIEM

visiem bērniem ir jābūt iespējai iesaistīties apkārt notiekošajās aktivitātēs un izmantot pieejamās iespējas.

Augšana finansiālās grūtībās var ietekmēt bērnu fizisko un psihoemocionālo veselību, mācīšanos, draudzību, drošību un nākotnes iespējas. Bērniem un ģimenēm būtu jāzina, kas viņiem ir pieejams un kā to iegūt.

Pakalpojumiem vajadzētu būt balstītiem uz to, kas bērniem patiešām ir vajadzīgs, nevis uz sarežģītām sistēmām. Kad vien iespējams, būtu jāapvieno atbalsta pakalpojumi, lai ģimenes varētu saņemt palīdzību un lai pēc tās nebūtu jāvērsas daudzās atsevišķās vietās.

Svarīgi aicinājumi veikt izmaiņas cita starpā ir šādi:

- > vairāk vietu bērnu aprūpes un pirmsskolas izglītības iestādēs;
- > veselīgākas maltītes skolās;
- > vairāk sporta, mākslas, kultūras un pēcskolas nodarbību;
- > vairāk konsultāciju, palīdzības mājas darbu pildīšanā un papildu mācību atbalsta;
- > labāks psihoemocionālās veselības* atbalsts skolās, veselības aprūpē un sabiedrībā;
- > mentori vai uzticami pieaugušie, kas var atbalstīt bērnus grūtos laikos.

6. ATBALSTS LABBŪTĪBAI UN DROŠĪBAI

Ikvienam bērnam ir tiesības justies droši, būt atbalstītam un aizsargātam tiešsaistē un bezsaistē.

Finansiālas un sociālas problēmas var ietekmēt dažu bērnu labbūtību un veselību un likt justies saspringtiem, vientuļiem vai satrauktiem.

Ir svarīgi, lai bērni un ģimenes saņemtu palīdzību pēc iespējas drīzāk. Tā var būt palīdzību agrīnā bērnībā, skolā vai izmantojot psihoemocionālās veselības aprūpes pakalpojumus un veselības aprūpi.

- > Agrīna palīdzība var novērst problēmu saasināšanos un palīdzēt bērniem saglabāt veselību, labi mācīties un justies atbalstītiem.
- > Skolām, veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem un sociālajiem darbiniekiem būtu jāsadarbojas, lai nodrošinātu, ka bērni var vieglāk saņemt vajadzīgo palīdzību.
- > Tiešsaistes platformām būtu arī jādara vairāk, lai palīdzētu nodrošināt bērnu drošību.

Drošība tiešsaistē un bezsaistē ir patiesi svarīga, un ES valstīm būtu jāturpina uzlabot bērnu aizsardzību, lai samazinātu riskus un palīdzētu nodrošināt viņu drošību.

7. ATBALSTS JAUNIEŠIEM

atbalstu nevajadzētu pārtraukt, kad bērni sasniedz 18 gadu vecumu.

Mērķis ir nodrošināt, ka jaunieši no bērnības līdz pilngadībai saņem vajadzīgo palīdzību, lai viņi paši varētu veidot sev gaišu nākotni.

Tas ir īpaši svarīgi bērniem, kuri dzīvo alternatīvā aprūpē un kuriem var nebūt ģimenes, kas viņus atbalstītu.

Pilngadības sasniegšana rada lielas pārmaiņas, un daudziem jauniešiem joprojām ir vajadzīga palīdzība, lai:

- > pabeigtu skolu vai apmācību;
- > atrastu vietu, kur dzīvot;
- > atrastu darbu;
- > iemācītos dzīvot patstāvīgi.

Viens no instrumentiem minētajam atbalstam ir Garantija jauniešiem, kas palīdz jauniešiem vecumā no 15 līdz 29 gadiem atrast darbu, saņemt izglītību, apmācību vai mācekļību.

8. KAS ĪSTENOS ŠĪS PĀRMAIŅAS?

bērnu dzīves un nākotnes uzlabošana ir kopīga atbildība.

Lai bērni, jaunieši un ģimenes saņemtu vajadzīgo palīdzību, ir cieši jāsadarbojas visiem:

- > ES iestādēm;
- > valstu valdībām;
- > reģionālajām un vietējām iestādēm*;
- > skolām, veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu sniedzējiem;
- > pilsoniskās sabiedrības organizācijām* un labdarības organizācijām;
- > uzņēmumiem un fondiem;
- > vecākiem, aprūpētājiem un ģimenēm;
- > pašiem bērniem un jauniešiem.

ES valstis tiek mudinātas atjaunināt savus Garantijas bērniem nacionālos plānus, lai noteiktu skaidrus mērķus, nodrošinātu pietiekamu finansējumu un gādātu, ka bērni un ģimenes saņem nepieciešamo atbalstu.

VĀRDU NOZĪME

VĀRDS VAI FRĀZE	NOZĪME
Alternatīvā aprūpe	Bērns nedzīvo kopā ar saviem vecākiem un viņu kaut kur citur aprūpē radnieki, audžuģimenes aprūpētāji vai bērnunama darbinieki.
Mācekļība	Veids, kā apgūt darbu, strādājot kopā ar pieredzējušiem cilvēkiem un vienlaikus arī piedaloties apmācībā. Tas palīdz veidot praktiskas iemaņas, veicot reālu darbu.
Bērnu un ģimenes pabalsti	Nauda, ko valdības piešķir ģimenēm, lai palīdzētu segt bērnu audzināšanas izmaksas, piemēram, par pārtiku, apģērbu un citām vajadzībām.
Bērnu nabadzība	Bērna ģimenei nav pietiekami daudz naudas vai atbalsta lietām, kas bērnam vajadzīgas, lai dzīvotu, mācītos, saglabātu veselību, justos droši un piedalītos ikdienas dzīvē.
Pilsoniskās sabiedrības organizācijas	Organizācijas, labdarības organizācijas vai kopienas grupas, kas strādā, lai palīdzētu cilvēkiem un uzlabotu sabiedrību. Piemēram, pārtikas bankas, jauniešu klubi vai labdarības organizācijas, kas palīdz bezpajumtniekiem un atbalsta ģimenes un bērnus.
Eiropas Garantijas bērniem karte	Ideja, kas tiek pārbaudīta, lai palīdzētu bērniem un ģimenēm vieglāk atrast informāciju par pakalpojumiem un atbalstu, vienlaikus aizsargājot privātumu un novēršot stigmatizāciju.
Finansējums	Nauda, ko piešķir, lai palīdzētu samaksāt par projektiem, pakalpojumiem vai darbībām, kas atbalsta cilvēkus un kopienas. Eiropas Savienībā finansējumu var piešķirt ES iestādes, valstu valdības vai citas organizācijas.
Pašvaldības	Vietējās pašvaldības un sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji, kas palīdz nodrošināt, piemēram, skolu, mājokļu, transporta un sociālā atbalsta pakalpojumu darbību pilsētās un reģionos.
Psihoemocionālā veselība	Tas, kā mēs domājam, jūtamies un tiekam galā ar ikdienas dzīvi. Arī tas, kā mēs pārvaram stresu, veidojam attiecības ar citiem un izdarām izvēli. Laba psihoemocionālā veselība nozīmē spēju pārvarēt ikdienas grūtības un justies atbalstītiem grūtos apstākļos.
Mentorēšana	Atbalsts no uzticama vecāka gadagājuma cilvēka, kurš uzklausa, sniedz padomus, iedrošina un palīdz izdarīt izvēli.
Romu bērni	Romi ir etniskā minoritāte, kas dzīvo daudzās ES valstīs. Pret romu bērniem ne vienmēr izturas taisnīgi, un viņiem var būt grūtāk saņemt vajadzīgo atbalstu un iespējas.
Sociālā atstumtība	Situācija, kad kāds nevar piedalīties aktivitātēs vai izmantot iespējas, kas ir pieejamas daudziem citiem. Tas var būt naudas, atbalsta vai iespēju trūkuma dēļ. Tas var nozīmēt, ka nav iespējas piedalīties aktivitātēs, atrast draugus, saņemt pakalpojumus vai iesaistīties sabiedriskajā dzīvē.
Rīkkopa	Rokasgrāmatu, darbību, ideju un praktisku rīku kopums, kas palīdz cilvēkiem uzzināt par kādu tematu un zināt, kā rīkoties.

#EUChildGuarantee

#EUChildParticipation

**Eiropas Savienības
Publikāciju birojs**

Tiesību akti | Dati | Publikācijas

© Eiropas Savienība, 2026

PDF KE-01-26-101-LV-N

ISBN 978-92-68-43239-6 doi:10.2767/5278502

